

ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

**Σχέδιο Χορηγιών για την Αναβίωση περιοχών της υπαίθρου,
ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών μέσω της
Δημιουργίας Αυθεντικών Εμπειριών
για Εμπλουτισμό και Αναβάθμιση του Τουριστικού Προϊόντος**

**Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Κυπριακής Δημοκρατίας**

Περιεχόμενα

1. Στόχος Σχεδίου	4
2. Νομοθετικό και Θεσμικό Πλαίσιο.....	4
3. Χρηματοδότηση, Προϋπολογισμός και Χρονικός Προγραμματισμός	5
3.1 Άξονας / Ενότητα / Μέτρο ΣΑΑ.....	5
3.2 Οικονομικός και Χρονικός Προγραμματισμός	5
3.3 Προϋπολογισμός Προκήρυξης και Προθεσμία.....	6
4. Περιοχές Εφαρμογής	6
5. Ύψος Επιχορήγησης	6
5.1 Άξονας Α: Ένταση και Μέγιστα Ποσά.....	6
5.2 Άξονας Β: Ένταση και Μέγιστα Ποσά.....	7
6. Γενικό Πλαίσιο Υλοποίησης Σχεδίου	7
6.1 Συντονιστική Αρχή	7
6.2 Φορέας Υλοποίησης.....	7
7. Δυνητικοί Δικαιούχοι – Προϋποθέσεις Συμμετοχής	7
7.1 Άξονας Α – Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα.....	7
7.2 Άξονας Β – Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	8
8. Επιλέξιμες Παρεμβάσεις και Επιλέξιμες Δαπάνες.....	8
8.1 Άξονας Α: Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα	8
8.1.1 Άξονας Α1: Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και προσφορά αυθεντικών εμπειριών	8
8.1.2 Άξονας Α2: Ανάπτυξη δραστηριοτήτων υπαίθρου και εναλλακτικών υπαίθριων μορφών τουρισμού	10
8.2 Άξονας Β: Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	12
8.2.1 Άξονας Β1: Πυρήνες – Αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και αξιοποίηση δημόσιων οικημάτων για ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς	12
8.2.2 Άξονας Β2: Περίχωρα – Αναβάθμιση ανοιχτών υπαίθριων χώρων και ανάπτυξη δραστηριοτήτων υπαίθρου και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.....	14
9. Προϋποθέσεις για επιλεξιμότητα παρεμβάσεων και δαπανών	16
10. Μη επιλέξιμες δράσεις και μη επιλέξιμες δαπάνες	17
11. Ίδια Συμμετοχή.....	17
12. Στάδια Υλοποίησης	18
12.1 Υποβολή Αιτήσεων.....	18
12.2 Διαδικασία Αξιολόγησης Αιτήσεων και Διευκρινίσεις	20
12.3 Ενστάσεις.....	21
12.4 Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης	21
13. Καταβολή Επιχορήγησης – Δικαιολογητικά.....	22

13.1 Έργα μεταξύ €10.000 μέχρι €30.000.....	22
13.2 Έργα ≥€30.001	22
13.3 Όροι και Προϋποθέσεις για τα Δικαιολογητικά και την Καταβολή Χορηγίας ...	23
14. Υποχρεώσεις Δικαιούχων	24
14.1 Δημοσιότητα	24
14.2 Τήρηση Αρχείου και Αποδοχή Ελέγχων	25
14.3 Διατήρηση της Επένδυσης.....	26
14.4 Τήρηση των Χρονοδιαγραμμάτων	27
14.5 Τήρηση της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο περιβάλλον	27
15. Κυρώσεις.....	27
16. Ερμηνεία και Τροποποιήσεις του Σχεδίου	28
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – Περιοχές Εφαρμογής.....	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 – Αίτηση	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 – Αναλυτική Κατάσταση Εργασιών με αντίστοιχη Ανάλυση Δαπάνης.....	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 – Γραπτή Δήλωση για Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 – Υπεύθυνη Δήλωση Ενιαίας Επιχείρησης.....	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 – Εξουσιοδότηση για Πληρωμές από το FIMAS	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 – Υπεύθυνη Δήλωση Δέσμευσης Διατήρησης της Επένδυσης	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8 – Τεκμηρίωση της δυνατότητας κάλυψης της Ίδιας Συμμετοχής..	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9 – Υποχρεώσεις Αρχής «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» στο Περιβάλλον	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9Α – Βεβαίωση Επαγγελματικού Εξοπλισμού	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9Β – Βεβαίωση Κλιματιστικού.....	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10 – Κριτήρια Ένταξης σε «Heartland of Legends» και «Colourful Villages».....	29

1. Στόχος Σχεδίου

Στόχος του Σχεδίου Χορηγιών για την αναβίωση περιοχών της υπαίθρου, ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών μέσω της δημιουργίας αυθεντικών εμπειριών για εμπλουτισμό και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, είναι η παροχή στοχευμένης στήριξης για:

- ✓ Περιορισμένης κλίμακας αποκατάσταση δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων και ανοικτών χώρων για μεταξύ άλλων, την επαναχρησιμοποίηση τους, προκειμένου να καταστούν επισκέψιμα/κατάλληλα για βιωματικές δραστηριότητες στους τομείς, της γαστρονομίας, της δημιουργίας και της μεταποίησης, φιλοξενώντας καλλιτέχνες, χειροτέχνες, επισκέψιμα εργαστήρια παραδοσιακών προϊόντων κ.λ.π.,
- ✓ Βελτίωση της αισθητικής και της προσβασιμότητας των ανοικτών χώρων,
- ✓ Ανάπτυξη μορφών εναλλακτικού τουρισμού (όπως θρησκευτικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, παρατήρηση χλωρίδας και πανίδας, γεωλογία κ.λ.π.) και δραστηριοτήτων υπαίθρου (όπως τουρισμός περιπέτειας, αναρρίχηση, ποδηλασία, δασική αναψυχή κ.λ.π.)

Ευρύτερος σκοπός είναι η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και η αναβάθμιση της εμπειρίας των επισκεπτών και κατ' επέκταση η αύξηση της επισκεψιμότητας στην ενδοχώρα. Το Σχέδιο αναμένεται να λειτουργήσει συμπληρωματικά με άλλες πρωτοβουλίες του Υφυπουργείου Τουρισμού όπως το [Heartland of Legends](#), όπου προβάλλονται τόσο οι υπαίθριες δραστηριότητες, όπως αναρρίχηση, ορειβασία, ποδηλασία, όσο και οι αυθεντικές εμπειρίες που προσφέρονται μέσω της επίσκεψης και συμμετοχής σε εργαστήρια γαστρονομίας και χειροτεχνίας. Σε ότι αφορά την επιθυμητή καλαισθησία του δομημένου περιβάλλοντος, το Υφυπουργείο Τουρισμού προωθεί σχετικά σήματα ποιότητας όπως "Colourful Villages".

2. Νομοθετικό και Θεσμικό Πλαίσιο

- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
- Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis»).
- Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ, της 28ης Ιουλίου 2021, για έγκριση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Κύπρου.
- Ο περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμος του 2001 έως 2020.
- Ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμος του 2018 (Ν. 127(I)/2018).
- Κανονισμός 61 Η του Περί Οδών και Οικοδομών Νόμου για την χρήση κτηρίων από ανάπηρα πρόσωπα.
- Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 91.256, ημερ. 14/05/2021 για το Προσχέδιο Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και τον Κατάλογο

προτεινόμενων μέτρων και διαδικασίες παρακολούθησης, ελέγχου και καθοδήγησης για την υλοποίηση του Σχεδίου.

➤ Εθνική Στρατηγική Τουρισμού 2030

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όλα τα μέτρα των Εθνικών Σχεδίων Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας πρέπει να συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Η εν λόγω προϋπόθεση διασφαλίζει ότι κανένα μέτρο δεν υποστηρίζει ή διεκπεραιώνει δραστηριότητες ή ενέργειες που προκαλούν σημαντική βλάβη σε κανέναν από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους, κατά την έννοια του Άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων (Κανονισμός για την Ταξινόμηση). Οι πρόνοιες του παρόντος Σχεδίου, όπως περιγράφονται στον Οδηγό Εφαρμογής του, με τις οποίες θα πρέπει να συμμορφώνονται οι δικαιούχοι του Σχεδίου, ικανοποιούν τις απαιτήσεις για τήρηση της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και είναι επίσης σύμφωνες με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και την εθνική νομοθεσία για το περιβάλλον.

3. Χρηματοδότηση, Προϋπολογισμός και Χρονικός Προγραμματισμός

3.1 Άξονας / Ενότητα / Μέτρο ΣΑΑ

Το Σχέδιο αυτό χρηματοδοτείται από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Κύπρου (ΣΑΑ). Προκηρύσσεται στο πλαίσιο του Άξονα Πολιτικής 3 «Ενίσχυση της Ανθεκτικότητας και της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» υπό την Ενότητα 3.1. «Διαφοροποίηση της Οικονομίας» και πιο συγκεκριμένα την Υπό - Ενότητα 3.1.3. «Αειφόρος, Υψηλής Πρόσθετης Αξίας Τουριστικός Τομέας».

Το παρόν Σχέδιο περιλαμβάνεται στο Μέτρο C3.1I10 «Εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος σε αγροτικές, ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές».

3.2 Οικονομικός και Χρονικός Προγραμματισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός που θα διατεθεί για τις ανάγκες του παρόντος Σχεδίου μέχρι τη λήξη του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι €4,75εκ.

Επιπρόσθετα της παρούσης προκήρυξης για το 2022, προγραμματίζεται προκήρυξη και για το 2023. Αναφορικά με τις προκηρύξεις των επόμενων ετών, σημειώνεται ότι κατόπιν εκ των προτέρων εξασφάλισης σχετικών εγκρίσεων, δύναται να διαφοροποιούν το ποσοστό ενίσχυσης και ύψος επιχορήγησης, οι επιλέξιμες παρεμβάσεις και δαπάνες, και οι διαδικασίες, ανάλογα με τις συνθήκες που θα διαμορφωθούν πριν την κάθε προκήρυξη και τα αποτελέσματα από την υλοποίηση των προηγούμενων προκηρύξεων, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών δεσμεύσεων της Κύπρου στο πλαίσιο του εγκεκριμένου ΣΑΑ.

3.3 Προϋπολογισμός Προκήρυξης και Προθεσμία

Ο συνολικός προϋπολογισμός που θα διατεθεί στο πλαίσιο εφαρμογής της παρούσας προκήρυξης του Σχεδίου για τα έτη 2022 και 2023, ανέρχεται σε €2.050.000. Ο προϋπολογισμός κατανέμεται ισόποσα στους δυο Άξονες του Σχεδίου (Άξονας Α και Άξονας Β). Στην περίπτωση αδιάθετων ποσών κατά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προτάσεων, αυτά μεταφέρονται μεταξύ των Αξόνων.

Αιτήσεις θα γίνονται δεκτές μέχρι τις 30/11/2022 ή μέχρι εξαντλήσεως του διαθέσιμου προϋπολογισμού, όποιο από τα δύο επισυμβεί πρώτο.

4. Περιοχές Εφαρμογής

Οι περιοχές εφαρμογής επιμερίζονται σε 3 κατηγορίες: 1) ορεινές, ακριτικές και απομακρυσμένες περιοχές, 2) περιοχές υπαίθρου και 3) λοιπές γεωγραφικές περιοχές, που αντιμετωπίζουν τουριστικά μειονεκτήματα¹. Συνημμένος Κατάλογος στο Παράρτημα 1. Όσες περιοχές δεν αναφέρονται, βρίσκονται εκτός των περιοχών εφαρμογής του παρόντος Σχεδίου. Διευκρινίζεται ότι το συνολικό ποσό που θα διατεθεί μέσω της παρούσας πρόσκλησης στις «λοιπές γεωγραφικές περιοχές» (Παράρτημα 1) δεν δύναται να ξεπεράσει το 10% του συνολικού προϋπολογισμού της πρόσκλησης.

5. Ύψος Επιχορήγησης

5.1 Άξονας Α: Ένταση και Μέγιστα Ποσά

Στον Άξονα Α, ο οποίος απευθύνεται σε Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα, το μέγιστο ποσό επιχορήγησης είναι €200.000 τηρουμένων των προνοιών σώρευσης του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

Το ύψος της επιχορήγησης κυμαίνεται αναλόγως της γεωγραφικής περιοχής που δραστηριοποιείται ο Δικαιούχος:

- i. Στις ορεινές, ακριτικές και απομακρυσμένες περιοχές (Παράρτημα 1), το ύψος της επιχορήγησης ανέρχεται στο 75% της συνολικής δαπάνης των επιλέξιμων παρεμβάσεων χωρίς το ΦΠΑ.
- ii. Στις περιοχές υπαίθρου (Παράρτημα 1), το ύψος της επιχορήγησης ανέρχεται στο 65% της συνολικής δαπάνης των επιλέξιμων παρεμβάσεων χωρίς το ΦΠΑ.
- iii. Στις λοιπές περιοχές (Παράρτημα 1), το ύψος της επιχορήγησης ανέρχεται στο 50% της συνολικής δαπάνης των επιλέξιμων παρεμβάσεων χωρίς το ΦΠΑ.

¹ Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης με βαθμό αστικοποίησης 2 ή 3 και χιλιομετρική απόσταση τουλάχιστον 20χλμ από το πλησιέστερο αστικό κέντρο, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στις ορεινές, ακριτικές, απομακρυσμένες περιοχές, και περιοχές υπαίθρου.

5.2 Άξονας Β: Ένταση και Μέγιστα Ποσά

Στον Άξονα Β, ο οποίος απευθύνεται σε Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το ύψος της επιχορήγησης ανέρχεται στο 100%, με μέγιστο ποσό επιχορήγησης ανά Δικαιούχο τις €65.000.

6. Γενικό Πλαίσιο Υλοποίησης Σχεδίου

6.1 Συντονιστική Αρχή

Ως Συντονιστική Αρχή (ΣΑ) για την υλοποίηση του εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) έχει οριστεί η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών και ειδικότερα η Διεύθυνση Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η ΣΑ έχει την συνολική ευθύνη για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΣΑΑ και για τη διασφάλιση της τήρησης των διαδικασιών του Συστήματος Παρακολούθησης και Ελέγχου (ΣΠΕ) και της εθνικής νομοθεσίας από το σύνολο των εμπλεκομένων, ενώ αποτελεί το σημείο επαφής και ανταλλαγής πληροφοριών με την ΕΕ στο πλαίσιο της εφαρμογής του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην Κυπριακή Δημοκρατία.

6.2 Φορέας Υλοποίησης

Την ευθύνη διαχείρισης και εφαρμογής του Σχεδίου έχει το Υφυπουργείο Τουρισμού, το οποίο αναλαμβάνει μεταξύ άλλων:

- την ενημέρωση και πληροφόρηση των ενδιαφερομένων σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με το Σχέδιο,
- την πλήρη διοικητική υποστήριξη του Σχεδίου,
- την υποστήριξη της διαδικασίας αξιολόγησης και ένταξης των αιτήσεων στο Σχέδιο αφού διαπιστώσει ότι πληρούν τις πρόνοιες του Σχεδίου,
- τον έλεγχο και επαλήθευση των δαπανών,
- τη διεκπεραίωση των διαδικασιών πληρωμής των Δικαιούχων,
- τη διαδικασία βεβαίωσης επίτευξης των στόχων του Σχεδίου στη βάση των μηχανισμών επαλήθευσης που καθορίζει η ΣΑ,
- την τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Σχέδιο.
- την τήρηση στοιχείων που απαιτούνται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

7. Δυνητικοί Δικαιούχοι – Προϋποθέσεις Συμμετοχής

7.1 Άξονας Α – Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα των οποίων η προτεινόμενη επένδυση βρίσκεται στην πιο πάνω γεωγραφική περιοχή εφαρμογής (Παράγραφος 4). Αποκλείονται Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου.

7.2 Άξονας Β – Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Τοπικές Αρχές, οι οποίες περιλαμβάνονται στην πιο πάνω γεωγραφική περιοχή εφαρμογής (Παράγραφος 4).

8. Επιλέξιμες Παρεμβάσεις και Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι Επιλέξιμες Παρεμβάσεις και Δαπάνες επιμερίζονται σε δυο (2) Άξονες, αναλόγως των δυνητικών Δικαιούχων. Ο Άξονας Α βασίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis).

8.1 Άξονας Α: Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα

8.1.1 Άξονας Α1: Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και προσφορά αυθεντικών εμπειριών

Επιλέξιμες είναι οι Παρεμβάσεις που αφορούν τη διαμόρφωση υφιστάμενων χώρων για την αισθητική και ποιοτική αναβάθμιση, την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προσφορά αυθεντικών εμπειριών, με στόχο την αύξηση της προσφοράς δραστηριοτήτων, την ενίσχυση της προσελκυστικότητας και εν τέλει την αύξηση της επισκεψιμότητας στις περιοχές εφαρμογής.

Ως ενδεικτικές επιλέξιμες παρεμβάσεις αναφέρονται:

- Αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών και διαμόρφωση χώρων για να καταστούν επισκέψιμοι από οργανωμένες ομάδες/ιδιώτες ή/και να φιλοξενούν βιωματικά εργαστήρια, στις πιο κάτω θεματικές:
  - γαστρονομία, περιλαμβανομένης της διαμόρφωσης νέων ή/και αναβάθμιση / ανακαίνιση υφιστάμενων αιθουσών γευσιγνωσίας, εκτός της γευσιγνωσίας οίνου
  - κυπριακή οικοτεχνία και χειροτεχνία (π.χ. καλαθοπλεκτική, κεντητική, κεραμική, αργαλειός)
  - καλλιτεχνική δημιουργία (π.χ. ζωγραφική, γλυπτική).
- Αντικατάσταση καρεκλών, τραπεζιών, ομπρελών καφενείων σε κεντρικές πλατείες ή κεντρικούς δρόμους του χωριού
- Ψηφιακή αναβάθμιση μουσείων / εκθεσιακών χώρων λαϊκής τέχνης / σύγχρονης Κυπριακής τέχνης

Ως Επιλέξιμες Κατηγορίες Δαπάνες, με ενδεικτικές περιγραφές, αναφέρονται οι εξής:

Κατηγορία Επιλέξιμης Δαπάνης (ΚΕΔ)	Ενδεικτική περιγραφή
(α) Οικοδομικές, Ηλεκτρομηχανολογικές και Άλλες Εργασίες Εσωτερικών και Εξωτερικών Χώρων - Ειδικές Εγκαταστάσεις και Συστήματα	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ανακαινίσεις ✓ Έργα βελτίωσης της πρόσοψης του χώρου όπως ελαιοχρωματισμός/επένδυση με υλικά που να συνάδουν με τον περιβάλλοντα χώρο. ✓ Εγκατάσταση πινακίδας στην πρόσοψη, η οποία να συνάδει με τον περιβάλλοντα χώρο. ✓ Ηλεκτρομηχανολογικές και Ξυλουργικές Εργασίες ✓ Σύστημα πυρανίχνευσης/ πυρασφάλειας. ✓ Συστήματα διαχείρισης νερού & αποβλήτων ✓ Σύστημα ανακύκλωσης ✓ Σύστημα αυτοποτισμού
(β) Μηχανήματα, Επίπλωση και Εξοπλισμός	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Καρέκλες, τραπέζια, ομπρέλες, σκέπαστρα. ✓ Ανθώνες ✓ Άλλος εξειδικευμένος εξοπλισμός άμεσα συνδεδεμένος με την επίσκεψη / γευσιγνωσία των προσφερόμενων προϊόντων
(γ) Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δημιουργία ιστοσελίδας & application ✓ Δημιουργία συστήματος κρατήσεων ✓ Δημιουργία εκπαιδευτικών προωθητικών βίντεο ✓ Μηχανογραφημένα ταμειακά συστήματα και συστήματα λήψης παραγγελιών (POS).
(δ) Αμοιβές Συμβούλων και Εμπειρογνομώνων (ανώτατο ποσό χορηγίας 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αρχιτεκτονικές μελέτες ✓ Μελέτες interior design ✓ Μελέτες τοπιοτέχνησης ✓ Μελέτες για business plan ✓ Ιστορική τεκμηρίωση
(ε) Αναλώσιμα Είδη ως κατ' αποκοπή ποσό €500 ανά επιχείρηση	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Μικρό εξοπλισμοί ✓ Ιματισμός ✓ Είδη κουζίνας/χειροποίητα σκεύη για γευσιγνωσία τοπικών προϊόντων
(στ) Δαπάνες που απορρέουν άμεσα από τους όρους της κοινοτικής συγχρηματοδότησης (πχ Δημοσιότητα, Διαφάνεια και Διάχυση)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αφίσες ✓ Πινακίδες

Σημειώσεις:

- Η αισθητική και η διακόσμηση του χώρου μετά τις επιλέξιμες παρεμβάσεις, οφείλουν να συνάδουν με την κυπριακή ταυτότητα και παράδοση. Αναφέρονται μεταξύ άλλων, ως παραδείγματα, η επένδυση της πρόσοψης με

πραγματική πέτρα, η τοποθέτηση ανθώνων κα τοπιοτέχνηση με φυτά που είναι ενδημικά, ιθαγενή και καλλωπιστικά και λουλούδια ανθεκτικά στις συνθήκες της περιοχής, αντικατάσταση πινακίδας με νέα πινακίδα η οποία δεν θα πρέπει να είναι αλουμινένια ή πλαστική ή led ή αλογόνου και να συνάδει με τον περιβάλλοντα χώρο, τοποθέτηση ομπρελών ή/ και τεντών σε ουδέτερο χρώμα οι οποίες δεν θα φέρουν διαφημιστικά μηνύματα, κ.ο.κ.

- Όσοι Δικαιούχοι δεν είναι ήδη ενταγμένοι στη διαδρομή «Heartland of Legends» έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν νοουμένου ότι πληρούν τα σχετικά καθοδηγητικά κριτήρια (Παράρτημα 10) και νοουμένου ότι αξιολογηθούν θετικά από τα αρμόδια όργανα του Υφυπουργείου Τουρισμού κατόπιν σχετικής επιτόπου επίσκεψης στο χώρο.

8.1.2 Άξονας Α2: Ανάπτυξη δραστηριοτήτων υπαίθρου και εναλλακτικών υπαίθριων μορφών τουρισμού

Επιλέξιμες είναι οι Παρεμβάσεις που αφορούν την ανάπτυξη υπαίθριων δραστηριοτήτων και εναλλακτικών υπαίθριων μορφών τουρισμού (π.χ. αθλητικός τουρισμός, ποδηλατικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, slow tourism, κ.λ.π.), με στόχο την διαφοροποίηση και τον εκσυγχρονισμό του τουριστικού προϊόντος, την αύξηση της προσφοράς δραστηριοτήτων στη φύση, την ενίσχυση της προσελκυστικότητας και εν τέλει την αύξηση της επισκεψιμότητας στις περιοχές εφαρμογής.

Ως ενδεικτικές επιλέξιμες παρεμβάσεις αναφέρονται:

- Δημιουργία, εμπλουτισμός ή/και αναβάθμιση παρεχόμενων υπηρεσιών/ δραστηριοτήτων σε πάρκα / χώρους αναψυχής, όπως για π.χ.:
  - zip-lining², αναρρίχηση, εκγύμναση με στίβο περιπέτειας διαφόρων επιπέδων δυσκολίας για μεγάλους και παιδιά, ποδηλατική διαδρομή δεξιοτεχνίας ορεινής ποδηλασίας με εμπόδια (mountain bike obstacle course),
  - μονοπάτια για ΑμΕΑ (κινητικά προβλήματα και προβλήματα όρασης)
  - θεματικά μονοπάτια για παιδιά στη βάση μύθων/παραμυθιών της περιοχής / της Κύπρου
  - Κατασκευή μονάδας έλκυσης ποδηλάτων ορεινής ποδηλασίας, τύπου αναβατορίου

Ως Επιλέξιμες Κατηγορίες Δαπάνες, με ενδεικτικές περιγραφές, αναφέρονται οι εξής:

Κατηγορία Επιλέξιμης Δαπάνης (ΚΕΔ)	Ενδεικτική περιγραφή
(α) Οικοδομικές, Ηλεκτρομηχανολογικές και Άλλες Εργασίες Εσωτερικών και	✓ Έργα βελτίωσης της πρόσοψης του χώρου όπως ελαιοχρωματισμός/επένδυση με υλικά που να συνάδουν με τον περιβάλλοντα χώρο.

² εγκατάσταση με λειτουργία από εκπαιδευμένο χειριστή/διαχειριστή

<p>Εξωτερικών Χώρων - Ειδικές Εγκαταστάσεις και Συστήματα</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Εγκατάσταση πινακίδας στην πρόσοψη / είσοδο η οποία να συνάδει με τον περιβάλλοντα χώρο. ✓ Χωματοουργικές Εργασίες και Φυτεύσεις ✓ Ηλεκτρομηχανολογικές και Ξυλουργικές Εργασίες ✓ Σύστημα πυρανίχνευσης/ πυρασφάλειας. ✓ Σύστημα ανακύκλωσης ✓ Σύστημα αυτοποτισμού
<p>(β) Μηχανήματα, Επίπλωση και Εξοπλισμός</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Εξοπλισμός για zip-lining, αναρρίχηση, εκγύμναση με στίβο περιπέτειας, ποδηλασία, κ.λ.π.
<p>(γ) Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δημιουργία ιστοσελίδας & application ✓ Δημιουργία συστήματος κρατήσεων ✓ Δημιουργία προωθητικών βίντεο ✓ Μηχανογραφημένα ταμειακά συστήματα και συστήματα λήψης παραγγελιών (POS).
<p>(δ) Αμοιβές Συμβούλων και Εμπειρογνομώνων (ανώτατο ποσό χορηγίας 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αρχιτεκτονικές μελέτες ✓ Μελέτες interior design ✓ Μελέτες τοπιοτέχνησης ✓ Μελέτες για business plan ✓ Ιστορική τεκμηρίωση
<p>(ε) Αναλώσιμα Είδη ως κατ' αποκοπή ποσό €500 ανά επιχείρηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Μικροεξοπλισμοί ✓ Ιματισμός
<p>(στ) Δαπάνες που απορρέουν άμεσα από τους όρους της κοινοτικής συγχρηματοδότησης (πχ Δημοσιότητα, Διαφάνεια και Διάχυση)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αφίσες ✓ Πινακίδες

Σημείωση:

- Οι επιλέξιμες παρεμβάσεις οφείλουν να συνάδουν με την κυπριακή ταυτότητα και τον περιβάλλοντα χώρο. Αναφέρεται μεταξύ άλλων, ως παραδείγματα, η επένδυση της πρόσοψης με πραγματική πέτρα, η τοποθέτηση ανθώνων κα τοπιοτέχνηση με φυτά που είναι ενδημικά, ιθαγενή και καλλωπιστικά και λουλούδια ανθεκτικά στις συνθήκες της περιοχής, αντικατάσταση πινακίδας με νέα πινακίδα η οποία δεν θα πρέπει να είναι αλουμινένια ή πλαστική ή led ή αλογόνου και να συνάδει με τον περιβάλλοντα χώρο, κ.ο.κ.
- Όσοι Δικαιούχοι δεν είναι ήδη ενταγμένοι στη διαδρομή «Heartland of Legends» έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν νοουμένου ότι πληρούν τα σχετικά καθοδηγητικά κριτήρια (Παράρτημα 10) και νοουμένου ότι αξιολογηθούν θετικά από τα αρμόδια όργανα του Υφυπουργείου Τουρισμού κατόπιν σχετικής επιτόπου επίσκεψης στο χώρο. Σημειώνεται ότι πάρα τα

οποία αφορούν αθλητικές εγκαταστάσεις δεν εντάσσονται. Προς εμπλουτισμό, τα οικογενειακά πάρκα ψυχαγωγίας μπορούν να αξιολογηθούν.

8.2 Άξονας Β: Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

8.2.1 Άξονας Β1: Πυρήνες – Αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και αξιοποίηση δημόσιων οικημάτων για ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς

Επιλέξιμες είναι οι Παρεμβάσεις που αφορούν τον εκσυγχρονισμό και την αισθητική αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, τη διαμόρφωση υφιστάμενου δημοσίου κτιριακού αποθέματος για ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και προσφορά αυθεντικών και βιωματικών εμπειριών, με στόχο την αύξηση της προσφοράς δραστηριοτήτων, την ενίσχυση της προσελκυστικότητας και εν τέλει την αύξηση της επισκεψιμότητας στις περιοχές εφαρμογής.

Ως ενδεικτικές επιλέξιμες παρεμβάσεις αναφέρονται:

- Δημιουργία νέας ή/και αναβάθμισης υφιστάμενης σήμανσης / πινακίδων για προβολή των πυρήνων χωριών, σημείων ενδιαφέροντος (π.χ. επισκέψιμων ή/και βιωματικών εργαστηρίων, θρησκευτική και πολιτιστική κληρονομιά, σημεία φυσικού κάλλους, σημεία θέας)
- Σχεδιασμός και υλοποίηση έργων τοπιοτέχνησης και φυτεύσεων (π.χ. ανθώνες, κάθετοι κήποι σε υφιστάμενες οικοδομές, «πράσινοι τοίχοι» κ.λ.π.)
- Εγκατάσταση νέων ή/και αντικατάσταση καλάθων και παγκακιών
- Αγορά νέων ή/και αντικατάσταση ποδηλατοστασίων για στάθμευση ποδηλάτων
- Δημιουργία σταθμών φόρτισης (Charging Stations) με ΑΠΕ για ηλεκτρονικές συσκευές
- Αγορά νέων ή/και αντικατάσταση καρεκλών και διαφημιστικών ομπρελών σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κεντρικών πλατειών ή πυρήνων χωριών, με ομπρέλες / σκέπαστρα ομοιόμορφης αισθητικής.
- Αναβάθμιση κοινοτικών οικημάτων / repurposing διαθέσιμου κτηριακού αποθέματος για φιλοξενία π.χ. επισκέψιμων ή/και βιωματικών εργαστηρίων ή/και εκδηλώσεων γευσιγνωσίας ή/και εργαστηρίων κυπριακής οικοτεχνίας και χειροτεχνίας ή/και καλλιτεχνικής δημιουργίας.

- Ψηφιακή αναβάθμιση προσφερόμενης εμπειρίας σε υφιστάμενα επισκέψιμα οικήματα (π.χ. Κέντρα Επισκεπτών, Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, μουσεία / εκθεσιακούς χώρους λαϊκής τέχνης / σύγχρονης Κυπριακής τέχνης, κ.λ.π.).

Ως Επιλέξιμες Κατηγορίες Δαπάνης, με ενδεικτικές περιγραφές, αναφέρονται οι εξής:

Κατηγορία Επιλέξιμης Δαπάνης (ΚΕΔ)	Ενδεικτική περιγραφή
(α) Οικοδομικές, Ηλεκτρομηχανολογικές και Άλλες Εργασίες Εσωτερικών και Εξωτερικών Χώρων - Ειδικές Εγκαταστάσεις και Συστήματα	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ανακαινίσεις ✓ Έργα βελτίωσης της πρόσοψης κτηρίων όπως ελαιοχρωματισμός/επένδυση με υλικά που να συνάδουν με το χαρακτήρα της περιοχής παρέμβασης. ✓ Εγκατάσταση πινακίδας στην πρόσοψη, η οποία να συνάδει με τον περιβάλλοντα χώρο. ✓ Χωματουργικές Εργασίες και Φυτεύσεις ✓ Ηλεκτρομηχανολογικές και Ξυλουργικές Εργασίες ✓ Τοποθέτηση πληροφοριακών πινακίδων / τουριστικών χαρτών / Πινακίδων στην είσοδο & έξοδο του χωριού ✓ Σύστημα πυρανίχνευσης/ πυρασφάλειας. ✓ Συστήματα διαχείρισης νερού & αποβλήτων ✓ Σύστημα αυτοποτισμού ✓ Σταθμοί φόρτισης ✓ Σύστημα ανακύκλωσης
(β) Μηχανήματα, Επίπλωση και Εξοπλισμός	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Καρέκλες, Παγκάκια, Κάλαθοι ✓ Τραπέζια, Ανθώνες ✓ Ομπρέλες, Σκέπαστρα. ✓ Ποδηλατοστάσια
(γ) Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δημιουργία βίντεο προβολής ✓ Δημιουργία εκπαιδευτικού/πρωωθητικού υλικού με χρήση augmented reality / virtual reality / immersive reality
(δ) Αμοιβές Συμβούλων και Εμπειρογνομόνων (ανώτατο ποσό χορηγίας 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αρχιτεκτονικές μελέτες ✓ Μελέτες interior design ✓ Μελέτες τοπιοτέχνησης ✓ Μουσειολογικές μελέτες
(ε) Αναλώσιμα Είδη ως κατ' αποκοπή ποσό €500	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Μικροεξοπλισμοί ✓ Ιματισμός

(στ) Δαπάνες που απορρέουν άμεσα από τους όρους της κοινοτικής συγχρηματοδότησης (πχ Δημοσιότητα, Διαφάνεια και Διάχυση)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αφίσες ✓ Πινακίδες
--	--

Σημειώσεις:

- Οι επιλέξιμες παρεμβάσεις οφείλουν να συνάδουν με την κυπριακή ταυτότητα και παράδοση. Αναφέρονται μεταξύ άλλων, ως παραδείγματα, η επένδυση της πρόσοψης με πραγματική πέτρα, η τοποθέτηση ανθώνων και τοπιοτέχνηση με φυτά που είναι ενδημικά, ιθαγενή και καλλωπιστικά και λουλούδια ανθεκτικά στις συνθήκες της περιοχής, αντικατάσταση πινακίδας με νέα πινακίδα η οποία δεν θα πρέπει να είναι αλουμινένια ή πλαστική ή led ή αλογόνου και να συνάδει με τον περιβάλλοντα χώρο, τοποθέτηση ομπρελών ή/ και τεντών σε ουδέτερο χρώμα οι οποίες δεν θα φέρουν διαφημιστικά μηνύματα, κ.ο.κ.
- Όσοι Δικαιούχοι δεν είναι ήδη ενταγμένοι στο σήμα ποιότητας «Colourful Villages» έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν νοουμένου ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια (Παράρτημα 10) και νοουμένου ότι αξιολογηθούν θετικά από τα αρμόδια όργανα του Υφυπουργείου Τουρισμού κατόπιν σχετικής επιτόπου επίσκεψης στο χώρο.

8.2.2 Άξονας Β2: Περίχωρα – Αναβάθμιση ανοιχτών υπαίθριων χώρων και ανάπτυξη δραστηριοτήτων υπαίθρου και εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Επιλέξιμες είναι οι Παρεμβάσεις που αφορούν την αποκατάσταση, αισθητική αναβάθμιση και βελτίωση ανοιχτών υπαίθριων χώρων, περιλαμβανομένης της προσβασιμότητάς τους, την ανάπτυξη δραστηριοτήτων υπαίθρου και εναλλακτικών μορφών τουρισμού (π.χ. αθλητικός τουρισμός, ποδηλατικός τουρισμός, πολιτιστικός / θρησκευτικός τουρισμός, κ.λ.π.), με στόχο την διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, την αύξηση της προσφοράς δραστηριοτήτων στη φύση, την ενίσχυση της προσελκυστικότητας και εν τέλει την αύξηση της επισκεψιμότητας στις περιοχές εφαρμογής.

Ως ενδεικτικές επιλέξιμες παρεμβάσεις αναφέρονται:

- Βελτιώσεις της προσβασιμότητας σε Θρησκευτικά και Πολιτιστικά Μνημεία (στις περιπτώσεις όπου τα συγκεκριμένα μνημεία μπορούν να φιλοξενήσουν άτομα με κινητικές δυσκολίες), μονοπάτια, εκδρομικούς χώρους, σημεία θέας.
- Παρεμβάσεις για ανάπτυξη δραστηριοτήτων υπαίθρου και εναλλακτικού τουρισμού περιπέτειας όπως π.χ. αναρρίχηση, εκγύμναση με στίβο περιπέτειας,

αλεξίπτωτο πλαγιάς (parapente), ποδηλασία εκγύμνασης, πτηνοπαράτηρηση, αστροπαράτηρηση.

- Δημιουργία νέων ή/και αναβάθμιση / εξωραϊσμός υφιστάμενων σημείων θέας, μονοπατιών, διαδρομών, εκδρομικών χώρων, υπαίθριων εργαστηρίων / ανοιχτών αγορών (farmers' markets)

Ως Επιλέξιμες Κατηγορίες Δαπάνες, με ενδεικτικές περιγραφές, αναφέρονται οι εξής:

Κατηγορία Επιλέξιμης Δαπάνης (ΚΕΔ)	Ενδεικτική περιγραφή
(α) Οικοδομικές, Ηλεκτρομηχανολογικές και Άλλες Εργασίες Εσωτερικών και Εξωτερικών Χώρων - Ειδικές Εγκαταστάσεις και Συστήματα	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Έργα βελτίωσης της προσβασιμότητας των χώρων ✓ Χωματουργικές εργασίες για Φυτεύσεις/ Μονοπάτια / Διαδρομές ✓ Ξυλουργικές Εργασίες για κιόσκια / σημεία θέας / παρατηρητήρια / υπαίθρια εργαστήρια / farmers' markets ✓ Τοποθέτηση πινακίδων / σήμανσης ✓ Κατασκευή decks / photo points
(β) Μηχανήματα, Επίπλωση και Εξοπλισμός	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Εξοπλισμός για αναρρίχηση, εκγύμναση με στίβο περιπέτειας, αλεξίπτωτο πλαγιάς, ποδηλασία, πτηνοπαράτηρηση, αστροπαράτηρηση, κ.λ.π. ✓ Εξοπλισμός σε εκδρομικούς χώρους ✓ Παγκάκια / τραπεζοκαθίσματα
(γ) Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δημιουργία προωθητικών βίντεο ✓ Σήμανση με QR Codes με παράλληλη δημιουργία εκπαιδευτικού / προωθητικού υλικού με χρήση augmented reality / virtual reality / immersive reality
(δ) Αμοιβές Συμβούλων και Εμπειρογνομώνων (ανώτατο ποσό χορηγίας 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Μελέτες τοπιοτέχνησης ✓ Περιβαλλοντικές μελέτες
(ε) Δαπάνες που απορρέουν άμεσα από τους όρους της κοινοτικής συγχρηματοδότησης (πχ Δημοσιότητα, Διαφάνεια και Διάχυση)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αφίσες ✓ Πινακίδες

Σημείωση:

- Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις και τα υλικά που χρησιμοποιούνται για σημεία θέας, σημάνσεις, πινακίδες, κ.λ.π. να συνάδουν με το χαρακτήρα της περιοχής και του περιβάλλοντος χώρου.
- Όσοι Δικαιούχοι δεν είναι ήδη ενταγμένοι στο σήμα ποιότητας «Colourful Villages» έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν νοουμένου ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια (Παράρτημα 10) και νοουμένου ότι αξιολογηθούν θετικά από τα αρμόδια όργανα του Υφυπουργείου Τουρισμού κατόπιν σχετικής επιτόπου επίσκεψης στο χώρο.

9. Προϋποθέσεις για επιλεξιμότητα παρεμβάσεων και δαπανών

9.1 Ελάχιστο ποσό προτεινόμενης επιλέξιμης παρέμβασης/δαπάνης οι €10.000.

9.2 Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις βρίσκονται στην γεωγραφική περιοχή εφαρμογής του Σχεδίου (Παράγραφος 4).

9.3 Για παρεμβάσεις σε περιοχές ελέγχου, θα εφαρμόζονται οι κανονισμοί που είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα του Τμήματος Αρχαιοτήτων. Σε περίπτωση παρεμβάσεων που αφορούν χρωματισμό, τα χρώματα που θα χρησιμοποιούνται, θα είναι αυτά που γίνονται δεκτά από το Τμήμα Αρχαιοτήτων (Πίνακας Απαιτούμενων Δικαιολογητικών κατά την Αίτηση – Παράγραφος 12.1).

9.4 Για τα έργα που περιλαμβάνουν φυτεύσεις, να χρησιμοποιούνται φυτά που είναι ενδημικά, ιθαγενή και καλλωπιστικά και λουλούδια ανθεκτικά στις συνθήκες της περιοχής. Οι φυτεύσεις, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν και συστάδες δέντρων, θα γίνονται με βάση τον κατάλογο φυτών του Τμήματος Δασών και του Τμήματος Γεωργίας, σε κεντρικές πλατείες, κεντρικούς δρόμους ή συγκεκριμένα υπαίθρια σημεία αναφοράς στην Κοινότητα / στο Δήμο.

9.5 Ο εξοπλισμός ή μηχανήματα που θα προμηθευτεί ο δικαιούχος στα πλαίσια του σχεδίου πρέπει να είναι καινούργια.

9.6 Ανάλογα με τον τύπο της επένδυσης, θα πρέπει επίσης να εξασφαλιστούν όλες οι απαιτούμενες άδειες καθώς επίσης και τυχόν εγκρίσεις που απαιτούνται από τις αρμόδιες κρατικές ή τοπικές αρχές για την υλοποίηση και λειτουργία της επένδυσης.

9.7 Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις πρέπει να υλοποιηθούν σε χώρους που είναι στη νόμιμη κατοχή των Αιτητών.

9.8 Αναδρομικότητα: Περίοδος επιλεξιμότητας των δαπανών είναι από 1^η Ιανουαρίου 2022 και εντεύθεν. Δαπάνες για τις οποίες το τιμολόγιο ή η απόδειξη πληρωμής φέρουν ημερομηνία πριν την 1^η Ιανουαρίου 2022 δεν θεωρούνται επιλέξιμες.

10. Μη επιλέξιμες δράσεις και μη επιλέξιμες δαπάνες

Οι πιο κάτω δράσεις και δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες:

- Κατασκευή νέων κτιρίων
- Μετατροπή υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος σε Μουσεία, Κέντρα Επισκεπτών, Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης
- Δημιουργία νέων ή/και Συντήρηση υφιστάμενων Προτομών
- Κατασκευή νέων ή/και Συντήρηση υφιστάμενων Δρόμων, Πεζοδρομίων, Λιθόστρωτων.
- Μηχανήματα και εξοπλισμός που εξυπηρετούν την παραγωγή, μεταποίηση, διάθεση αγροτικών προϊόντων.
- Διαφημιστικές εκστρατείες
- ΦΠΑ
- Λειτουργικές Δαπάνες
- Δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν (ημερομηνία τιμολογίου ή απόδειξης πληρωμής) ΠΡΙΝ την 1^η Ιανουαρίου 2022.

Σε περιπτώσεις όπου η επενδυτική πρόταση περιλαμβάνει και μη επιλέξιμες παρεμβάσεις / δαπάνες, η επιχορήγηση θα καλύπτει μόνο τις επιλέξιμες δαπάνες που σχετίζονται με την επιλέξιμη παρέμβαση.

11. Ίδια Συμμετοχή

Δικαιούχοι του Άξονα Α – Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα (Παράγραφος 7.1): η Ίδια Συμμετοχή ορίζεται ως η οικονομική συμμετοχή του Δικαιούχου στην υλοποίηση της επένδυσης, επιπρόσθετα της αναμενόμενης χορηγίας. Η Ίδια Συμμετοχή πρέπει να καλυφθεί είτε με **ίδιους πόρους** (κεφάλαια) είτε με **εξωτερική χρηματοδότηση** και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία Δημόσιας Δαπάνης / Κρατικής Χορηγίας. Η αποδεκτή μορφή εξωτερικής χρηματοδότησης είναι ο **εγκεκριμένος δανεισμός** από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

Για επιλέξιμες επενδύσεις/δαπάνες ίσες ή μεγαλύτερες των €30.000, ο Αιτητής θα πρέπει να τεκμηριώσει τη δυνατότητα κάλυψης του συνόλου της Ίδιας Συμμετοχής δηλαδή του ποσού που προκύπτει ως διαφορά μεταξύ της Συνολικής Επιλέξιμης Επένδυσης και της Δημόσιας Χορηγίας.

Συνολικά Επιλέξιμη Επένδυση = Αναμενόμενη Δημόσια Χορηγία + Ίδια Συμμετοχή

12. Στάδια Υλοποίησης

Ενέργειες Αιτητή:

Ενέργειες Φορέα Υλοποίησης:

12.1 Υποβολή Αιτήσεων

Ο κάθε ενδιαφερόμενος καλείται όπως υποβάλει τη σχετική αίτηση (Παράρτημα 2) δια χειρός ή με υπηρεσίες ταχυμεταφορών (courier services) στα κεντρικά γραφεία του Υφυπουργείου Τουρισμού στη Λευκωσία στη διεύθυνση **Υφυπουργείο Τουρισμού, Λεωφόρος Λεμεσού 19, 2112 Αγλαντζιά, Λευκωσία, υπόψη κας. Ανθής Σωκράτους, Αρχείο 4^{ος} όροφος**, με την ένδειξη «**Αίτηση στο Σχέδιο Χορηγιών Αυθεντικών Εμπειριών – Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**»

Το έντυπο αίτησης θα πρέπει να είναι πλήρως συμπληρωμένο και να συνοδεύεται από όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που αναφέρονται πιο κάτω:

Άξονας Α	Άξονας Β
✓ Αναλυτική κατάσταση των εργασιών που θα πραγματοποιηθούν με αντίστοιχη ανάλυση της δαπάνης. (Παράρτημα 3)	✓ Αναλυτική κατάσταση των εργασιών που θα πραγματοποιηθούν με αντίστοιχη ανάλυση της δαπάνης. (Παράρτημα 3)
✓ Το ύψος της προτεινομένης επένδυσης να τεκμηριώνεται με την υποβολή αντίστοιχων προσφορών. <u>Για Οικοδομικές Εργασίες</u> , αντί προσφορών γίνεται δεκτή εκτίμηση από Αρχιτέκτονα μέλος του ΕΤΕΚ με ισχύουσα άδεια.	✓ Το ύψος της προτεινομένης επένδυσης να επιβεβαιωθεί από Επιμετρητή Ποσοτήτων μέλος του ΕΤΕΚ με ισχύουσα άδεια και να υποβληθεί η σχετική βεβαίωσή του. <u>Για Οικοδομικές Εργασίες</u> , αντί προσφορών γίνεται δεκτή εκτίμηση από Αρχιτέκτονα μέλος του ΕΤΕΚ με ισχύουσα άδεια.

✓ Φωτογραφίες της υφιστάμενης οικοδομής ή και του περιβάλλοντος χώρου όπου θα γίνει παρέμβαση.	✓ Φωτογραφίες της υφιστάμενης οικοδομής ή και του περιβάλλοντος χώρου όπου θα γίνει παρέμβαση.
✓ Τοπογραφικό σχέδιο του έργου (εάν το έργο αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης μελέτης, να σημειώνεται επακριβώς η έκταση/το μέρος του έργου για το οποίο υποβάλλεται η παρούσα αίτηση).	✓ Τοπογραφικό σχέδιο του έργου (εάν το έργο αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης μελέτης, να σημειώνεται επακριβώς η έκταση/το μέρος του έργου για το οποίο υποβάλλεται η παρούσα αίτηση).
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αντίγραφο τίτλου ιδιοκτησίας. ✓ Στις περιπτώσεις όπου ο αιτητής είναι διαφορετικός από τον ιδιοκτήτη, <ul style="list-style-type: none"> ○ έγγραφο μίσθωσης ή ενοικιαστήριο συμβόλαιο ή άλλο έγγραφο που να αποδεικνύει ότι το υποστατικό ή ο χώρος παρέμβασης είναι στη νόμιμη κατοχή του αιτητή ○ γραπτή συγκατάθεση από τον νόμιμο ιδιοκτήτη του χώρου για την υπό αναφορά χρήση 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αντίγραφο τίτλου ιδιοκτησίας. ✓ Στις περιπτώσεις όπου ο αιτητής είναι διαφορετικός από τον ιδιοκτήτη, <ul style="list-style-type: none"> ○ έγγραφο μίσθωσης ή ενοικιαστήριο συμβόλαιο ή άλλο έγγραφο που να αποδεικνύει ότι το υποστατικό ή ο χώρος παρέμβασης είναι στη νόμιμη κατοχή του αιτητή. ○ γραπτή συγκατάθεση από τον νόμιμο ιδιοκτήτη του χώρου για την υπό αναφορά χρήση
✓ Πολεοδομική άδεια σύμφωνα με τις πρόνοιες της παραγράφου 9.6. Στις περιπτώσεις όπου η προτεινόμενη παρέμβαση δεν απαιτεί έκδοση πολεοδομικής άδειας, προσκόμιση σχετικής βεβαίωσης από την αρμόδια Πολεοδομική Αρχή.	✓ Πολεοδομική άδεια σύμφωνα με τις πρόνοιες της παραγράφου 9.6. Στις περιπτώσεις όπου η προτεινόμενη παρέμβαση δεν απαιτεί έκδοση πολεοδομικής άδειας, προσκόμιση σχετικής βεβαίωσης από την αρμόδια Πολεοδομική Αρχή.
✓ Ανάλογα με την περιοχή παρέμβασης και τη φύση του Έργου έγκριση / συγκατάθεση της αρμόδιας Αρχής (π.χ. Τμήμα Αρχαιοτήτων, Τμήμα Δασών, Τμήμα Δημοσίων Έργων, Υπηρεσία Περιβάλλοντος) (ότι εφαρμόζεται).	✓ Ανάλογα με την περιοχή παρέμβασης και τη φύση του Έργου έγκριση / συγκατάθεση της αρμόδιας Αρχής (π.χ. Τμήμα Αρχαιοτήτων, Τμήμα Δασών, Τμήμα Δημοσίων Έργων, Υπηρεσία Περιβάλλοντος) (ότι εφαρμόζεται).
✓ Γραπτή δήλωση που εκδίδεται δυνάμει του Κανονισμού 3(2) των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων (Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας) Κανονισμών του 2009 και 2012 (Παράρτημα 4).	
✓ Υπεύθυνη Δήλωση Ενιαίας Επιχείρησης (Παράρτημα 5)	
✓ Εξουσιοδότηση για πληρωμές από το FIMAS (Παράρτημα 6).	

✓ Υπεύθυνη Δήλωση δέσμευσης διατήρησης της επένδυσης για τουλάχιστο πέντε (5) έτη (Παράρτημα 7).	✓ Υπεύθυνη Δήλωση δέσμευσης διατήρησης της επένδυσης για τουλάχιστο πέντε (5) έτη (Παράρτημα 7).
✓ Τεκμηρίωση της δυνατότητας κάλυψης του συνόλου της Ίδιας Συμμετοχής (Παράγραφος 11) (Παράρτημα 8)	

Σημειώνεται ότι η υποβολή της αίτησης σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει το Υφυπουργείο για παραχώρηση επιχορήγησης.

12.2 Διαδικασία Αξιολόγησης Αιτήσεων και Διευκρινίσεις

Η αξιολόγηση των αιτήσεων διενεργείται από επιτροπή αξιολόγησης η οποία διορίζεται από το Γενικό Διευθυντή του Υφυπουργείου Τουρισμού. Αναλόγως του αντικείμενου της επενδυτικής πρότασης, θα ζητείται η άποψη άλλων Αρχών / Φορέων, όπως π.χ. του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως και της Υπηρεσίας Κυπριακής Χειροτεχνίας. Για τις αιτήσεις που αφορούν σε προτάσεις Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα ζητείται η άποψη του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών ή και των Έπαρχων, ανάλογα. Οι αποφάσεις / εισηγήσεις της επιτροπής εγκρίνονται από το Γενικό Διευθυντή ως το αρμόδιο όργανο.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων θα γίνεται σύμφωνα με τη σειρά υποβολής τους στο Υφυπουργείο (First In- First Out). Η διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης προτάσεων διακόπτεται με την εξάντληση του διαθέσιμου κονδυλίου της Προκήρυξης.

Για σκοπούς διαπίστωσης κατά πόσο πληρούνται όλοι ανεξάρτητα οι όροι και προϋποθέσεις του Σχεδίου, το Υφυπουργείο διατηρεί το δικαίωμα όπως ζητήσει την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων ή/ και σχεδίων για τις προτεινόμενες παρεμβάσεις.

Μετά την υποβολή της αίτησης δε θα επιτρέπεται η προσκόμιση πρόσθετων στοιχείων, εκτός και εάν κατά τον έλεγχο προκύψει ανάγκη για εξασφάλιση περαιτέρω διευκρινίσεων ή / και συμπληρωματικών πληροφοριών σχετικά με το περιεχόμενο της αίτησης ή / και των στοιχείων / εγγράφων που περιλήφθηκαν στην αίτηση, τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Σε τέτοια περίπτωση η αρμόδια Υπηρεσία δύναται να ζητήσει διευκρινίσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τις οποίες ο αιτητής οφείλει όπως, με ποινή απόρριψης της αίτησης του, προσκομίσει εντός χρονικού διαστήματος εντός ενός (1) μηνός από την ημερομηνία που θα του ζητηθούν.

Σε περίπτωση που οι διευκρινίσεις κριθούν ανεπαρκείς ή και δεν υποβληθούν εντός της προθεσμίας που τέθηκε, τότε οι αιτήσεις θα αξιολογούνται με βάση τα δεδομένα της αίτησης ή θα απορρίπτονται και θα ενημερώνεται σχετικά ο/η αιτητής/τρια.

Το Υφυπουργείο, μετά την αξιολόγηση των στοιχείων που υποβλήθηκαν σύμφωνα με τις πιο πάνω πρόνοιες, θα απορρίπτει τις αιτήσεις που δεν πληρούν τις πρόνοιες του Σχεδίου. Εγκρίνεται προς ενίσχυση κάθε πρόταση που πληροί το σύνολο των προϋποθέσεων του παρόντος Σχεδίου.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, οι αιτητές ενημερώνονται με επιστολή για την απόφαση έγκρισης ή απόρριψης της καταβολής επιχορήγησης.

Η πραγματοποίηση δαπανών πριν την έκδοση της εγκριτικής απόφασης γίνεται με αποκλειστική ευθύνη του αιτητή και δεν δεσμεύει την απόφαση του Υφυπουργείου Τουρισμού σχετικά με την έγκριση ή μη της αίτησης.

12.3 Ενστάσεις

Αιτητές των οποίων οι αιτήσεις ή μέρος των αιτήσεων απορρίφθηκαν έχουν το δικαίωμα υποβολής γραπτής ένστασης εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της σχετικής επιστολής απόρριψης, η οποία θα αποστέλλεται ταχυδρομικώς με συστημένη επιστολή.

Στην επιστολή θα πρέπει να ζητείται επανεξέταση της αίτησης παραθέτοντας, με σαφήνεια, τους συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους πιστεύεται ότι η επενδυτική πρόταση ή μέρος της δεν έπρεπε να απορριφθεί.

Οι εν λόγω ενστάσεις εφόσον δεν αφορούν πρόδηλα σφάλματα (σε τέτοιες περιπτώσεις τα πρόδηλα σφάλματα θα διορθώνονται από την αρμόδια Υπηρεσία) θα εξετάζονται από Επιτροπή του Υφυπουργείου, η οποία θα ορίζεται για το σκοπό αυτό από το Γενικό Διευθυντή. Στην Επιτροπή εξέτασης των ενστάσεων δεν θα συμμετέχει κανένας Λειτουργός που αποτέλεσε μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης για το συγκεκριμένο Σχέδιο. Σκοπός της Επιτροπής εξέτασης των ενστάσεων είναι να διασφαλίσει ότι η αίτηση έτυχε ίσης και δίκαιης μεταχείρισης από την Επιτροπή Αξιολόγησης και το Υφυπουργείο Τουρισμού.

Σε περίπτωση που η ένσταση απορριφθεί ο Αιτητής διατηρεί το δικαίωμα του να προσφύγει ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου μέσα σε προθεσμία εβδομήντα πέντε (75) ημερών από την ημερομηνία αποστολής της ενημέρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 146 του Συντάγματος.

12.4 Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης

Εντός δυο (2) βδομάδων από την επιστολή έγκρισης, θα υπογράφεται Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης μεταξύ των δικαιούχων που θα ενταχθούν στο Σχέδιο και του Υφυπουργείου Τουρισμού, με την οποία έκαστο μέρος θα αναλαμβάνει τις σχετικές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις, βάσει των όρων του παρόντος Σχεδίου, περιλαμβανομένων των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων που απορρέουν από τον

Κανονισμό του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ και από το ΣΑΑ Κύπρου.

Όλες οι νομικές οντότητες που θα ενταχθούν στο Σχέδιο, θα πρέπει να αποστέλλουν στον Φορέα Υλοποίησης, πριν από την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης (ΣΔΧ), επίσημο αποδεικτικό της καταχώρησης στο Μητρώο του αρμόδιου Εφόρου των επικαιροποιημένων στοιχείων των πραγματικών τους δικαιούχων, όπως αυτοί ορίζονται στον «Περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμο του 2007 (188(I)/2007)»³. Στην περίπτωση των Τοπικών Αρχών που βάσει νομοθεσίας λειτουργούν ως Αναθέτουσα Αρχή, οι σχετικές υποχρεώσεις, όπως αυτές εξειδικεύονται σε σχετικές οδηγίες⁴ της Συντονιστικής Αρχής, αφορούν και τους αναδόχους / υπεργολάβους που αναλαμβάνουν την υλοποίηση της επένδυσης.

Κατά την υπογραφή, να προσκομίζονται τα έγγραφα νομιμοποίησης του προσώπου που θα υπογράψει τη ΣΔΧ.

13. Καταβολή Επιχορήγησης – Δικαιολογητικά

13.1 Έργα μεταξύ €10.000 μέχρι €30.000

Με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων / εργασιών ο δικαιούχος θα πρέπει να ενημερώσει το Υφυπουργείο προς τούτο, για διευθέτηση επιθεώρησης εκτέλεσης των εργασιών από αρμόδιο λειτουργό του Υφυπουργείου.

Το ποσό της επιχορήγησης θα καταβάλλεται κατόπιν υποβολής της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης του λειτουργού του Υφυπουργείου, και την υποβολή των πρωτότυπων τιμολογίων και αποδείξεων είσπραξης ως περιγράφεται πιο κάτω στο 13.3.

13.2 Έργα $\geq$ €30.001

Ισχύουν τα ίδια με τα πιο πάνω (12.1) με τη δυνατότητα καταβολής **μιας** ενδιάμεσης δόσης χορηγίας, το ποσό της οποίας θα αντιστοιχεί στο πιστοποιημένο επιλέξιμο κόστος, κατόπιν υποβολής της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης του λειτουργού του Υφυπουργείου, και της υποβολή των σχετικών τιμολογίων και αποδείξεων είσπραξης ως περιγράφεται πιο κάτω στο 13.3. Η καταβολή ενδιάμεσης δόσης είναι δυνατή μόνο με την ολοκλήρωση τουλάχιστον **50%** της εγκεκριμένης επιλέξιμης επένδυσης.

³ Αναφέρεται ενδεικτικά (α) για εταιρείες - το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων Εταιρειών και Άλλων Νομικών Οντοτήτων του Έφορου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (άρθρο 61Α) και (β) για σωματεία, ιδρύματα, ομοσπονδίες ή ενώσεις, περιλαμβανομένων ΜΚΟ (σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και για Άλλα Συναφή Θέματα Νόμου), το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων Νομικών Οντοτήτων του Υπουργείου Εσωτερικών (άρθρο 61Β).

⁴ Κατευθυντήριες Γραμμές «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ, ΤΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΑΤΗΣ, ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΣΑΑ) ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2026»

13.3 Όροι και Προϋποθέσεις για τα Δικαιολογητικά και την Καταβολή Χορηγίας

- 13.3.1 Για όλες τις δαπάνες απαραίτητα παραστατικά θεωρούνται τα πρωτότυπα τιμολογίων και αποδείξεων είσπραξης οι οποίες θα φέρουν απαραίτητα τον αριθμό εγγραφής ΦΠΑ αυτού που τις εκδίδει για τις εκτελεσθείσες παρεμβάσεις. Τιμολόγια που θα εκδίδονται από κυπριακές επιχειρήσεις – προμηθευτές μηχανημάτων/ εξοπλισμού και προσφοράς υπηρεσιών που δεν είναι εγγεγραμμένες στο ΦΠΑ δεν θα γίνονται αποδεκτά.
- 13.3.2 Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που τα τιμολόγια είναι χαμηλότερης αξίας από την τιμή της προσφοράς, θα καταβάλλεται το ποσό των πρωτότυπων αποδείξεων. Σε περίπτωση που τα τιμολόγια είναι μεγαλύτερης αξίας από την τιμή της προσφοράς, θα καταβάλλεται το ποσό της προσφοράς που αφορά τη συγκεκριμένη απόδειξη, και όχι το ποσό της απόδειξης. Σημειώνεται επίσης ότι πληρωμές σε μετρητά δεν γίνονται αποδεκτές, καθώς δεν υπάρχει ικανοποιητική τεκμηρίωση και διαδρομή ελέγχου.
- 13.3.3 Για την παραχώρηση της δικαιούμενης χορηγίας ο Δικαιούχος θα πρέπει να έχει διευθετήσει τις υποχρεώσεις του με τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Τμήμα Φορολογίας (Φόρος Προστιθέμενης Αξίας [ΦΠΑ] και Φόρος Εισοδήματος). Σημειώνεται ότι, με βάση τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο του 2014, (Ν. 38(I)/2014), άρθρο 13 «Συμφηφισμός Εσόδων και Εξόδων», ο Γενικός Λογιστής, δύναται κατά την κρίση του, κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε πληρωμής προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο να αποκόπτει οφειλόμενα ποσά προς οποιοδήποτε οικονομικό φορέα ή άλλο ειδικό».
- 13.3.4 Διευκρινίζεται ότι δυνατό να επέλθει αναλογική μείωση της εγκριθείσας επιχορήγησης για τις περιπτώσεις όπου οι διενεργηθείσες επιλέξιμες και πιστοποιημένες τελικές δαπάνες είναι χαμηλότερες από τις αναγνωρισμένες επιλέξιμες δαπάνες του προϋπολογισμού, με βάση τις οποίες καθορίστηκε το ύψος της επιχορήγησης.
- 13.3.5 **Σώρευση:** Οι ενισχύσεις του παρόντος Σχεδίου δεν μπορούν να σωρευθούν με άλλες δημόσιες ενισχύσεις, ή με ενισχύσεις από κοινοτικούς πόρους, για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες. Δικαιούχοι που έτυχαν οποιασδήποτε χορηγίας / επιδότησης από άλλο Σχέδιο για τις ίδιες δαπάνες δεν δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση ή να λάβουν επιχορήγηση βάσει του παρόντος Σχεδίου.
- 13.3.6 Η χορηγία για τα Αναλώσιμα Είδη θα δίδεται ως κατ' αποκοπή ποσό των €500 ανά επένδυση, ενώ η χορηγία για τις Αμοιβές Συμβούλων και Εμπειρογνωμόνων δεν θα ξεπερνά 10% του ποσού της προτεινόμενης επένδυσης.

13.3.7 Πριν την καταβολή χορηγίας, ο Δικαιούχος οφείλει να έχει εξασφαλίσει και προσκομίσει τις όποιες απαραίτητες Άδειες για τη λειτουργία της επένδυσής του βάσει ισχυουσών Νομοθεσιών.

13.3.8 Τέλος, η επιχορήγηση θα καταβάλλεται απευθείας στο Δικαιούχο και δεν θα εκχωρείται σε τρίτους.

14. Υποχρεώσεις Δικαιούχων

Οι Δικαιούχοι οφείλουν να εκτελούν όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης (ΣΔΧ) και να τηρούν όλες της τις πρόνοιες. Οι Δικαιούχοι οφείλουν μεταξύ άλλων:

14.1 Δημοσιότητα

- i. Αναγνώριση / προβολή της χρηματοδότησης από την ΕΕ σε όλα τα έγγραφα και πληροφοριακό υλικό που προορίζεται για το κοινό ή τους συμμετέχοντες, με την ορθή χρήση του λογότυπου της σχετικής χρηματοδότησης από ΕΕ. Το εν λόγω λογότυπο διατίθεται σε όλες τις απαιτούμενες για σκοπούς δημοσιότητας μορφές και χρωματισμούς στον ακόλουθο σύνδεσμο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/logos_downloadcenter/

(NextGenerationEU), καθώς και στην κυπριακή ιστοσελίδα του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (www.cyprus-tomorrow.gov.cy , ενότητα: Πολυμέσα / Λογότυπα). Εκτός από το συγκεκριμένο έμβλημα, καμία άλλη οπτική ταυτότητα ή λογότυπο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να τονίσει την υποστήριξη της ΕΕ. Σε ότι αφορά την ορθή χρήση του εμβλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικές κατευθυντήριες γραμμές προς τους αποδέκτες της χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχονται πρόσθετα μέσω του εγχειριδίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu-emblem-rules_el.pdf.

Στην ιστοσελίδα του Σχεδίου διατίθεται παράλληλα το λογότυπο του ΣΑΑ Κύπρου (Κύπρος_το αύριο), το οποίο επίσης θα πρέπει να προβάλλεται από τους αποδέκτες χρηματοδότησης μέσω του ΣΑΑ (είτε μέσω δημοσίων συμβάσεων ή μέσω Σχεδίων Χορηγιών).

Μαζί με τα λογότυπα της ΕΕ, και του ΣΑΑ Κύπρου, δύναται να προβάλλονται επίσης:

- Ο θυρεός της Κυπριακής Δημοκρατίας ο οποίος διατίθεται στην ιστοσελίδα του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- Το λογότυπο του αποδέκτη της ενίσχυσης (π.χ. τελικοί αποδέκτες Σχεδίων Χορηγιών).

Σημειώνεται ότι, όταν εμφανίζεται σε συνδυασμό με άλλο λογότυπο, το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να εμφανίζεται τουλάχιστον τόσο εμφανώς

και ορατά όσο τα άλλα λογότυπα. Το έμβλημα πρέπει να παραμένει διακριτό και ξεχωριστό και δεν μπορεί να τροποποιηθεί προσθέτοντας άλλα οπτικά σήματα ή κείμενο.

- ii. Προβολή του έργου στην ιστοσελίδα του Δικαιούχου και στις σελίδες του στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ) παρέχοντας σύντομη περιγραφή του έργου και τονίζοντας τη στήριξη που λαμβάνει από την ΕΕ (με τη χρήση του λογότυπου σε περίοπτη θέση). Η περιγραφή θα πρέπει να περιλαμβάνει τους βασικούς στόχους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα.
- iii. Τοποθέτηση ανθεκτικής πλάκας ή πινακίδας (η οποία να περιλαμβάνει το λογότυπο χρηματοδότησης της ΕΕ) αμέσως μόλις ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση έργου που περιλαμβάνει φυσικές επενδύσεις ή μόλις εγκατασταθεί εξοπλισμός που έχει αγοραστεί, όσον αφορά τα μέτρα ή και τις δράσεις του ΣΑΑ των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τις €500,000.
- iv. Τοποθέτηση αφίσας ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμης ηλεκτρονικής εικόνας σε τοποθεσία που είναι εύκολα ορατή στο κοινό για τα μέτρα ή και τις δράσεις που δεν εμπίπτουν στην πιο πάνω κατηγορία τοποθέτησης πλάκας/πινακίδας. Η αφίσα θα πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το έργο και να επισημαίνει τη στήριξη από την ΕΕ (με τη χρήση του λογότυπου της χρηματοδότησης της ΕΕ). Το εν λόγω μέτρο προτείνεται όπως τηρείται, όπου αυτό είναι εφικτό και από αποδέκτες που είναι φυσικά πρόσωπα.
- v. Το λογότυπο θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε όλες τις δράσεις πληροφόρησης (π.χ. οδηγούς, ανακοινώσεις τύπου, προσκλήσεις, έγγραφα προσφοράς, παρουσιάσεις, πληροφοριακό υλικό, διαφημίσεις, ιστοσελίδες, ΜΚΔ κ.λ.π.).

14.2 Τήρηση Αρχείου και Αποδοχή Ελέγχων

- i. Σύμφωνα με τον Κανονισμό του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ, οι αποδέκτες της ενίσχυσης τηρούν αρχεία, δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα, σε σχέση με τη χρηματοδότηση που λαμβάνουν από το παρόν Σχέδιο, περιλαμβανομένων αρχείων και εγγράφων σε ηλεκτρονική μορφή, για περίοδο πέντε (5) ετών, από την καταβολή της τελευταίας πληρωμής / εξόφληση χορηγίας από το Υφυπουργείο Τουρισμού. Η περίοδος αυτή περιορίζεται σε τρία (3) έτη όταν η συνολική χορηγία αφορά ποσό μικρότερο ή ίσο των €60,000.
- ii. Σύμφωνα με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο περιβάλλον, οι Δικαιούχοι υποχρεούνται να διατηρούν συγκεκριμένα σχετικά αποδεικτικά έγγραφα, συμπεριλαμβανομένου:
  - ✓ Αντίγραφο δελτίου παραλαβής των μεταφορέων / μονάδων επεξεργασίας Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ) ή/και Αποβλήτων Ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΕΕ) ή/ και Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών (Μπαταρίες) ή/ και λοιπών επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων, οι οποίοι είναι αδειοδοτημένοι διαχειριστές (όπου εφαρμόζεται).

- ✓ Βεβαίωση του Παραρτήματος 9Α, υπογεγραμμένη από τον Προμηθευτή του επαγγελματικού εξοπλισμού (όπου εφαρμόζεται - στην περίπτωση αντικατάστασης παλαιού/ ενεργοβόρου εξοπλισμού).
  - ✓ Βεβαίωση του Παραρτήματος 9Β, υπογεγραμμένη από τον Προμηθευτή/ Εγκαταστάτη κλιματιστικών (όπου εφαρμόζεται - στην περίπτωση αντικατάστασης παλιών/ ενεργοβόρων κλιματιστικών).
  - ✓ Αντίγραφο τιμολογίων αγοράς ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, εξοπλισμού της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), συσκευής ή εξοπλισμού που καταναλώνει νερό, λέβητα βιομάζας στο όνομα του δικαιούχου, όπου να δηλώνεται το μοντέλο του εξοπλισμού και σχετικό αντίγραφο ετικέτας της ενεργειακής σήμανσης του εξοπλισμού (όπου εφαρμόζεται).
  - ✓ Αντίγραφο πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης κτιρίου (όπου εφαρμόζεται).
  - ✓ Χάρτες όπου να παρουσιάζεται η ακριβής τοποθεσία της επένδυσης σε σχέση με ευάλωτες σε πλημμύρες περιοχές, οικολογικά ευαίσθητες περιοχές και προστατευόμενες περιοχές (δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, τόποι «Παγκόσμιας Κληρονομιάς» της UNESCO, βασικές περιοχές βιοποικιλότητας και Προστατευόμενες Περιοχές, όπως προβλέπονται στον Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο (Ν. 90/1972), κρατικά δάση, και γεωργικές εκτάσεις υψηλής φυσικής αξίας (ΥΦΑ).
- iii. Πρόσθετα, οι αποδέκτες της ενίσχυσης θα πρέπει να επιτρέπουν επιτόπιες επαληθεύσεις από τον Φορέα Υλοποίησης (Υφυπουργείο Τουρισμού) ή/ και από άλλες αρμόδιες ελεγκτικές αρχές της Κύπρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις υποβαλλόμενες στο Σχέδιο δαπάνες, ώστε να διαπιστώνεται κατά πόσο αυτές συνάδουν με τις σχετικές πρόνοιες του Σχεδίου. Οι αποδέκτες υποχρεούνται να παρέχουν σε εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους και/ ή αρμόδιους Λειτουργούς του Φορέα Υλοποίησης ή/ και άλλων αρμόδιων ελεγκτικών αρχών της Κύπρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις, στοιχεία και πληροφορίες αναφορικά με τη χρήση της παρεχόμενης χορηγίας.

14.3 Διατήρηση της Επένδυσης

- i. Διατήρηση για τουλάχιστον πέντε (5) έτη από την τελική πληρωμή στο Δικαιούχο ή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 71 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013, της επένδυσης στην περιοχή όπου χορηγείται η ενίσχυση.
- ii. Αυτό δεν εμποδίζει την αντικατάσταση εξοπλισμού που κατέστη παρωχημένος ή υπέστη βλάβες κατά την περίοδο αυτή εφόσον η οικονομική δραστηριότητα διατηρείται στην περιοχή κατά την ελάχιστη απαιτούμενη περίοδο.

14.4 Τήρηση των Χρονοδιαγραμμάτων

Εκτέλεση και ολοκλήρωση του έργου σύμφωνα με την έγκριση και εντός του τεθέντος χρονοδιαγράμματος και προθεσμίας όπως ορίζονται στη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης. Σε περίπτωση που η εγκεκριμένη Επένδυση δεν μπορεί να ολοκληρωθεί εντός του χρονοδιαγράμματος που καθορίστηκε, είναι δυνατόν να δοθεί παράταση, μετά από σχετική εξέταση από το Υφυπουργείο Τουρισμού.

14.5 Τήρηση της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο περιβάλλον

Υποχρέωση τήρησης όλων των περιβαλλοντικών νομοθεσιών και της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο περιβάλλον, κατά την εκτέλεση του έργου, σύμφωνα με τις ρήτρες και προϋποθέσεις που παρατίθενται στο Παράρτημα 9 και λαμβανομένων υπόψη των υποχρεώσεων στην ενότητα 14.2 πιο πάνω.

15. Κυρώσεις

Η αίτηση δύναται να απορριφθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, αν διαπιστωθεί ότι ο αιτητής εμπίπτει σε κάποια από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- i. Είναι ένοχος ψευδών δηλώσεων και παραστατικών για την παροχή πληροφοριών ή παραλείψεως υποβολής των πληροφοριών και των στοιχείων που απαιτούνται κατά την υποβολή της αίτησής.
- ii. Υπάρχει:
  - α) οριστική καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου για δόλο, απάτη ή/ και άλλο αδίκημα, που συντελέστηκε σε σχέση με οποιοδήποτε Σχέδιο Χορηγιών του Υφυπουργείου ή και άλλων αρμόδιων Αρχών,
  - β) απόφαση του Υφυπουργείου για τον αποκλεισμό της για τρία (3) χρόνια από όλα τα Σχέδια Χορηγιών του Υφυπουργείου ή/και για λήψη περαιτέρω νομικών μέτρων, εκτός και αν έχουν παρέλθει τρία (3) χρόνια από την ημερομηνία των ως άνω αποφάσεων.

Εάν διαπιστωθεί η υποβολή ψευδούς δήλωσης ή στοιχείων και πληροφοριών πριν ή / και μετά την παραχώρηση χορηγίας, η αίτηση της συγκεκριμένης επιχείρησης απορρίπτεται και απαιτείται η επιστροφή τυχόν καταβληθείσας χορηγίας προσαυξημένης με τόκο. Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με των περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμων του 2006 και 2012, και όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επίσης, δυνατόν να λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα εναντίον της επιχείρησης, όπως ο αποκλεισμός της από όλα τα Σχέδια Επιχορηγήσεων ή / και η λήψη νομικών μέτρων εναντίον της.

Βάσει του κανονιστικού πλαισίου, θα γίνεται δημοσιονομική διόρθωση και αναλογική ανάκτηση του ποσού που έχει καταβληθεί αχρεωστήτως προσαυξημένου με τόκο, αν σε περίοδο πέντε (5) ετών από την ημερομηνία της τελικής πληρωμής της χορηγίας, η χρηματοδοτούμενη επένδυση υπόκειται σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

- παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος,
- αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα,
- ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους.

16. Ερμηνεία και Τροποποιήσεις του Σχεδίου

Ο Γενικός Διευθυντής του Υφυπουργείου Τουρισμού, ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του, ερμηνεύει, συμπληρώνει και τροποποιεί όπου απαιτείται τους όρους και πρόνοιες του Σχεδίου εξασφαλίζοντας όπου απαιτείται ανάλογα και την έγκριση της Συντονιστικής Αρχής και του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ή/και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εκδίδει προς το σκοπό αυτό συμπληρωματικά έγγραφα του Σχεδίου τα οποία δημοσιεύει στην ιστοσελίδα www.tourism.gov.cy

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – Περιοχές Εφαρμογής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 – Αίτηση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 – Αναλυτική Κατάσταση Εργασιών με αντίστοιχη Ανάλυση Δαπάνης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 – Γραπτή Δήλωση για Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 – Υπεύθυνη Δήλωση Ενιαίας Επιχείρησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 – Εξουσιοδότηση για Πληρωμές από το FIMAS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 – Υπεύθυνη Δήλωση Δέσμευσης Διατήρησης της Επένδυσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8 – Τεκμηρίωση της δυνατότητας κάλυψης της Ίδιας Συμμετοχής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9 – Υποχρεώσεις Αρχής «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» στο Περιβάλλον

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9Α – Βεβαίωση Επαγγελματικού Εξοπλισμού

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9Β – Βεβαίωση Κλιματιστικού

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10 – Κριτήρια Ένταξης σε «Heartland of Legends» και «Colourful Villages»